

شجرہ شریف

ریشہ ما، اکیسرا ما، سہ ماہی

تألیف:
نجم الدین طبسی

| تحقیق: سید ابوالحسن احمدی و حسن بلقان آبادی |

شورای شش نفره

ریشه ها، انگیزه ها و پیامدها

انتشارات دلیل ما

تألیف: نجم الدین طوسی

تحقیق: سید ابوالحسن احمدی فروشانی، حسن بلقان آبادی سبزواری

چاپ سوم: پاییز ۱۴۰۱

تیراژ: ۵۰۰ نسخه

چاپ: عمران

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۴۴۲-۱۹۱-۱

تلفن و نمابر: ۳۷۷۴۴۹۸۸ - ۳۷۷۳۳۴۱۳ (+۹۸۲۵)

دفتر مرکزی: قم، خیابان معلم، مجتمع ناشران، طبقه ششم، واحد ۶۱۲ و ۶۱۳
(ارتباط با ما) | Info@dalilema.ir | www.dalilema.ir (خرید آنلاین)

مراکز پخش

قم. خیابان معلم. مجتمع ناشران. طبقه B. واحد ۶۱۳ | تلفن: ۳۷۷۴۴۹۸۸ و ۳۷۷۳۳۴۱۳
قم. خیابان صفائیه. رویروی کوچه ۳۸. پلاک ۷۵۹ | تلفن: ۳۷۷۳۷۰۰۱ و ۳۷۷۳۷۰۰۱
تهران. خیابان انقلاب. خیابان فخررازی. پلاک ۶۱ | تلفن: ۶۶۴۶۴۱۴۱
مشهد. چهارراه شهداء. کوچه شهید خوراکیان. مجتمع گنجینه کتاب. طبقه اول | تلفن: ۳۲۲۳۷۱۱۳-۵

سرشناسه: طوسی، نجم الدین، ۱۳۳۲ -

Tabas, Najm al-Din

عنوان و نام پدیدآور: شورای شش نفره: ریشه ها، انگیزه ها و پیامدها / تألیف نجم الدین طوسی؛ تحقیق سید ابوالحسن احمدی فروشانی و حسن بلقان آبادی سبزواری.

مشخصات نشر: تهران: دلیل ما، ۱۳۹۸.

مشخصات ظاهری: ۹۶ ص.

شابک: 978 - 600 - 442 - 191 - 1

وضعیت فهرست نویسی: فیا

یادداشت: کتابخانه.

عربی بن ابی طالب(ع)، امام اول، ۲۳ قبل از هجرت - ۴۰ ق - اثبات خلافت

Ali ibn Abi-talib, Imam I, 600-661 - Proof of caliphate*

عربی بن ابی طالب(ع)، امام اول، ۲۳ قبل از هجرت - ۴۰ ق - دفاعیه ها و ردیه ها

Ali ibn Abi-talib, Imam I, 600-661 - PControversial literature:

خلافت - دفاعیه ها و ردیه ها

Caliphate - Apologetic works:

احمدی فروشانی، سید ابوالحسن، ۱۳۶۷ -

بلقان آبادی، حسن، ۱۳۵۵ -

BPT۲۲ / ۵

شماره رده دویی: ۲۹۷ / ۴۵۲

شماره کتابشناسی ملی: ۵۸۸۵۲۱۱۳

انتشارات دلیل ما

www.dalilema.ir

مرکز نشر و پخش کتب معارف اهل بیت

۹ سال ناشر نمونه و برگزیده کشوری

با تولید بیش از ۱۰۰۰ عنوان کتاب

فهرست مطالب ۵

■ مقدمه مؤلف ۱۳

■ بخش اول: ۲۳

گام به گام با شورا ۲۳

■ نظر عمر درباره تعیین جانشین ۲۵

■ کاندیداهای خلافت و نظر عمر درباره آنان ۲۹

پیشنهادهای مغیره ۳۱

پیشنهادهای ابن عباس ۳۲

نقل دیگر از ابن عباس ۳۵

افراد مورد نظر عمر و شواهد آن ۳۷

■ تشکیل شورای شش نفره، معیارها و ملاک ها ۴۰

اعضای تشکیل دهنده شورا ۴۵

■ جلسه خلیفه دوم با اعضای شورا ۴۹

نظر خلیفه دوم درباره زبیر ۵۰

نظر خلیفه دوم درباره طلحه ۵۱

نظر خلیفه دوم درباره سعد بن ابی وقاص ۵۲

نظر خلیفه دوم درباره عبدالرحمن بن عوف ۵۳

نظر خلیفه دوم درباره حضرت علی علیه السلام ۵۳

نظر خلیفه دوم درباره عثمان ۵۴

■ برنامه ریزی خلیفه برای برگزاری انتخابات به نفع عثمان! ۵۶

- معاویه و عمرو بن عاص تهدیدی برای شورا ۶۰
- محل تشکیل شورا ۶۱
- نطق انتخاباتی حضرت علی علیه السلام ۶۳
- رایزنی حضرت علی علیه السلام با اعضای شورا ۷۲
- کاندیداهای مورد حمایت قبائل ۷۴
- تهدید نظامی و تکاپوی اعضا ۷۸
- موضع گیری طرفداران دو جناح ۸۱
- تصمیم سرنوشت ساز ۸۷
- پیشنهاد عبدالرحمن بن عوف به حضرت علی علیه السلام ۸۷
- پاسخ حضرت علی علیه السلام ۸۸
- پیشنهاد عبدالرحمن بن عثمان ۸۹
- چگونگی بیعت طلحه با عثمان ۹۰
- تقدیر حزب اموی از عبدالرحمن ۹۲
- سیل اعتراضات به روند انتخابات ۹۴
- اعتراض حضرت علی علیه السلام و تهدید عبدالرحمن ۹۴
- تهدید دوباره حضرت علی علیه السلام ۹۹
- آیا حضرت علی علیه السلام با عثمان بیعت کرد؟ ۱۰۱
- دسته اول: بیعت حضرت علی علیه السلام ۱۰۲
- دسته دوم: اعتراض حضرت علی علیه السلام بدون ذکر بیعت ۱۰۲
- دسته سوم: بیعت حضرت علی علیه السلام با تهدید و جبر و اکراه ۱۰۳
- دسته چهارم: بیعت نکردن حضرت علی علیه السلام ۱۰۵
- نتیجه گیری ۱۰۶
- اعتراض عمار ۱۰۶

۱۰۸.....	اعتراض مقداد و تهید عبدالرحمن
۱۱۶.....	اعتراض ابوائل و پاسخ عبدالرحمن
۱۱۷.....	بخش دوم:
۱۱۷.....	نقدها و سوال ها
۱۱۹.....	نقد تعیین جانشین
۱۲۱.....	مورد اول: دعوت خویشاوندان
۱۲۲.....	مورد دوم: آیه ولایت
۱۲۳.....	مورد سوم: ماجرای غدیر خم
۱۲۷.....	نقد آرزوی خلافت برای ابو عبیده، سالم، معاذ و خالد
۱۲۷.....	سالم مولی ابی حذیفه
۱۳۱.....	سؤال
۱۳۳.....	ابو عبیده جراح
۱۳۷.....	سؤال
۱۳۷.....	خالد بن ولید
۱۴۶.....	سؤال
۱۴۷.....	معاذ بن جبل
۱۵۳.....	سؤال
۱۵۵.....	عبدالله بن عمر
۱۵۷.....	علت انتخاب عثمان توسط عمر
۱۶۰.....	علت تصریح نکردن عمر به جانشینی عثمان
۱۶۲.....	بررسی مبانی، اهداف و ترکیب شورا
۱۶۲.....	أ. مبانی شورا
۱۶۳.....	نص الهی
۱۶۴.....	دموکراسی

۱۶۶		سلب مسئولیت تعیین خلیفه	۸۵۶
۱۶۹		پیامد اول: اختلاف امت اسلامی	۸۶۱
۱۷۲		پیامد دوم: زمینه سازی برای امویان	۸۶۱
۱۷۳		پیامد سوم: ایجاد بدعت ها	۸۶۱
۱۷۶		دور کردن حضرت علی علیه السلام از خلافت	۸۶۱
۱۷۹		ب. ترکیب شورا	۸۶۱
۱۸۰		رضایت پیامبر صلی الله علیه و آله	۸۶۱
۱۸۲		قریشی بودن	۸۶۱
۱۸۳		مورد اعتماد مسلمین	۸۶۱
۱۸۷		عدوات با حضرت علی علیه السلام	۸۶۱
۱۸۹		ج. هدف و انگیزه	۸۶۱
۱۹۰		شاهد اول: تصریح عمر به صلاحیت حضرت علی علیه السلام	۸۶۱
۱۹۴		شاهد دوم: نوع چیلمان شورا	۸۶۱
۱۹۸		شاهد سوم: تناقض در کلام و رفتار عمر	۸۶۱
۲۰۴		شاهد چهارم: وضعیت اعضای شورا	۸۶۱
۲۰۴		عثمان بن عفان	۸۶۱
۲۰۸		عبدالرحمن بن عوف	۸۶۱
۲۱۲		سعد بن ابی وقاص	۸۶۱
۲۲۱		طلحه بن عبیدالله	۸۶۱
۲۲۸		تحلیل علالتی	۸۶۱
۲۲۹		علت حضور حضرت علی علیه السلام در شورا	۸۶۱
۲۳۲		■ سخنان متناقض خلیفه دوم درباره اعضای شورا	۸۶۱
۲۳۲		سخن متناقض درباره طلحه	۸۶۱
۲۳۳		سخن متناقض درباره زبیر	۸۶۱
۲۳۴		سخن متناقض درباره عبدالرحمن بن عوف	۸۶۱
۲۳۴		سخن متناقض درباره سعد بن ابی وقاص	۸۶۱

۲۳۴	سخن متناقض درباره عثمان
۲۳۵	سخن متناقض درباره حضرت علی علیه السلام
۲۳۵	آیا خلیفه دوم رافضی است؟
۲۳۷	■ شاخصه ها و ویژگی های خلیفه از نظر عمر بن خطاب
۲۳۸	نفاق
۲۳۹	شاهد اول: شک و تردید خلیفه دوم در ایمانش
۲۴۸	شاهد دوم: مشارکت در ترور پیامبر صلی الله علیه و آله
۲۴۹	شاهد سوم: حاضر نشدن حدیفه در نیاز میت ابوبکر و عمر
۲۵۰	شاهد چهارم: صفات منافقین
۲۵۲	تندخویی و خشونت
۲۶۳	بخل
۲۶۴	ضعف و ناتوانی
۲۶۶	فامیل گرایی و تصرف در بیت المال
۲۷۵	مشورت با زنان
۲۷۵	فقاہت و آگاهی به احکام
۲۷۶	عدم آگاهی به احکام طلاق
۲۷۷	عدم آگاهی به تیمم
۲۷۸	عدم آگاهی نسبت به نیاز عید
۲۷۹	عدم آگاهی به احکام دیه جنین
۲۷۹	عدم آگاهی به احکام مجنون
۲۸۰	ندانستن شکایات نیاز
۲۸۱	ندانستن احکام بلوغ
۲۸۱	عدم آگاهی به احکام مهریه
۲۸۳	شوخی طبعی
۲۸۴	دلیل اول
۲۸۹	دلیل دوم

بسم الله الرحمن الرحيم

الحمد لله رب العالمين و صلى الله على محمد و آله الطاهرين سيما إمام زماننا حجة الله في الأرضين مهدي آل محمد عليه السلام .

بين مذهب اهل بيت عليهم السلام و سائر مذاهب اسلامی هر چند نقاط اشتراك فراوانی در اصول و فروع وجود دارد، ولی نقاط اختلافی نیز وجود دارد. و همین نقاط اختلاف سرّ تمایز مذاهب می باشد. مسأله امامت و جانشینی پس از رسول خدا صلی الله علیه و آله یکی از آن نقاط اساسی می باشد. بحث این است که آیا مسأله امامت از اختیارات بشر است یا از شؤون خاص خداوند است یعنی انتخاب امام فقط به دست اوست و بشر در هر سطح و مقامی حتی در سطح نبوت، باز هم حق دخالت در آن را ندارد؟ پیروان مکتب اهل بیت برای عقیده خود که امامت از شؤون خاص خداوند است، دلائل محکم قرآنی و روایی فراوانی داشته و در طول تاریخ پس از رحلت پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله این دلائل را مطرح و طی کتاب ها و تألیفات فراوانی چاپ و منتشر کرده اند. اما پیروان مکتب خلفاء مسأله امامت و تعیین آن را از اختیارات بشر دانسته و در نحوه انتخاب امام دچار اختلاف شده و آن را در یکی از چند شیوه زیر می دانند.

۱. انتخاب از طریق تصریح نبی و خلیفه بر خلافت و جانشینی.

۲. انتخاب از طریق اجماع و رأی عموم مردم.

۳. انتخاب از طریق شورا.

۴. انتخاب از طریق اهل حل و عقد.

۵. خلافت از طریق غلبه و زور.

علمای اهل سنت هر کدام یک شیوه‌ای را مطرح کرده و مشروعیت خلافت هر کدام از خلفاء را با یک شیوه توجیه می‌کنند مثلاً برخی ادعای نص و برخی ادعای اجماع و برخی چون ماوردی، قاضی ایجی و قرطبی، خلافت را با بیعت یک نفر یا دو نفر نیز محقق و مستقر می‌دانند.^۱ و ابن عبدالبر می‌گوید:

اصولاً خلافت و تعیین خلیفه طبق نظر یک نفر بود و آن یک نفر هم خلیفه دوم است.^۲

۱. «فقالت طائفة لاتنعتد إلا بجمهور أهل العقد والحل من كل بلد ليكون الرضاء به عاماً و التسليم لإمامته إجماعاً و هذا مذهب مدفوع ببيعته أبي بكر على الخلافة باختيار من حضرها و لم ينتظر بيعته قدوم غائب عنها». الأحكام السلطانية: ص ۶ - ۷، الباب الأول في عقد الإمامة. «الثامنة: فإن عقدها واحد من أهل الحل والعقد فذلك ثابت و يلزم الغير فعله، خلافاً لبعض الناس حيث قال: لاتنعتد إلا بجماعة من أهل الحل والعقد و دليلنا أن عمر عقد البيعة لأبي بكر و لم ينكر أحد من الصحابة ذلك». الجامع لأحكام القرآن: ج ۱، ص ۲۰۵، ذیل تفسیر آیه ۳۰ از سوره بقره. «الخامس و هو عمدتهم أن العصمة و العلم بجميع مسائل الدين و عدم الكفر شرط و لا يعلمها أهل البيعة و قد مرّ جوابها و إذا ثبت حصول الإمامة بالاختيار و البيعة فاعلم أن ذلك لايفتقر إلى الإجماع إذ لم يقم عليه دليل من العقل أو السمع بل الواحد و الاثنان من أهل الحل و العقد كاف لعلنا أن الصحابة مع صلاتهم في الدين اكتفوا بذلك كعقد عمر لأبي بكر و عقد عبدالرحمن بن عوف لعثمان». المواقف: ص ۵۹۰ - ۵۹۱، المقصد الثالث المتن فيما يقصد بالإمامة.

۲. «و قد روي عن عمر أنه قال: لو كان سالم حياً ما جعلتها شورى. و ذلك بعد أن طعن فجعلها شورى و هذا عندي أنه كان يصدر فيها عن رأيه». الاستيعاب في معرفة الأصحاب: ج ۲، ص ۱۳۶، شرح حال سالم بن معقل، ش ۸۸۶.